

DEBRECENI SZENT LÁSZLÓ KATOLIKUS
SZAKKOLLÉGIUM

VI. FIDES ET RATIO – HIT ÉS ÉRTELEM MULTIDISZCIPLINÁRIS KONFERENCIA

ABSZTRAKT- ÉS PROGRAMFÜZET

DEBRECEN

2025

SZERKESZTETTE:

**MÁRTA LÁSZLÓ
KOVÁCS KRISTÓF ÁKOS**

**”AKIK IGAZSÁGRA TANÍTOTTAK SOKAKAT, TÜNDÖKÖLNEK
ÖRÖKKÖN-ÖRÖKKÉ, MIKÉNT A CSILLAGOK.” (DÁN 12,3)**

ISBN 978-615-02-3537-0

KIADÓ: **DEBRECENI SZENT LÁSZLÓ KATOLIKUS SZAKKOLLÉGIUM**

VI. FIDES ET RATIO – HIT ÉS ÉRTELEM MULTIDISZCIPLINÁRIS KONFERENCIA PROGRAMJA

08:30 – 09:00 - REGISZTRÁCIÓ

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

09:00 – 09:10 – MEGNYITÓ

09:10 – 10:00 – DR. KELEMEN ERZSÉBET – SZAKRÁLIS ÉS PROFÁN A VIZUÁLIS KÖLTÉSZETBEN

10:00 – 10:50 – DR. SÁRY PÁL – JÉZUS PERÉNEK ELEMZÉSE

10:50 – 11:40 – DR. NÉMETH ISTVÁN – AZ ÓSZÖVETSÉGI NAGYOK SZENVEDÉSE. JÓB ÉS TÓBIÁS KÖNYVEINEK ÉRTELMEZÉSE A SZENVEDÉS SZEMSZÖGÉBŐL.

11:40 – 12:40 – EBÉDSZÜNET

HALLGATÓI ELŐADÁSOK

SZEKCIÓ ELNÖK: DR. SIPOS FERENC

ELSŐ SZEKCIÓ – ELŐADÓ TEREM

- 12:40 – 12:55**   **BARTA MÁRIA VIOLA – A 245/2024 KORMÁNYRENDELET ÁLTAL KORLÁTOZOTT MOBILHASZNÁLAT HATÁSA A DIÁKOK GRAMMATIKAI FEJLETTSÉGÉNEK ALAKULÁSÁRA AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA UTOLSÓ KÉT ÉVÉBEN**
- 12:55 – 13:10**   **BERECZKI DORINA – MEGFÉKEZNI A LÁTHATATLANT, AVAGY A TERRORIZMUS ELHÁRÍTÁSÁNAK BÜNTETŐJOGI ESZKÖZEI**
- 13:10 – 13:25**   **TELEPÓCZKI RÓZA – NŐI SZEREPEK A FILMKULTÚRÁBAN**
- 13:25 – 13:40**   **BIRKÉS LÁSZLÓ – SELMECBÁNYAI DIÁKHAGYOMÁNYOK HATÁSA A KÖZÉPISKOLAI DIÁKÉLET SZOKÁSAIRA A 20. SZÁZADTÓL NAPJAINKIG**
- 13:40 – 13:55**   **CSATÁRI FANNI – DRÁMAPEDAGÓGIA AZ IDEGENNYELV-OKTATÁSBAN ÉS ENNEK HATÁSAI AZ IDEGENNYELVI SZORONGÁSRA (FLA)**
- 13:55 – 14:10**   **PAPP KITTI – GYERMEKKORI ÁRTALMAS ÉLMÉNYEK PSZICHOSZOMATIKUS ÉS EGÉSZSÉGHÁROSÍTÓ HATÁSA**
- 14:10 – 14:30**   **KÁVÉSZÜNET**
- 14:30 – 14:45**   **VANYÓ MÁRK MIKLÓS – ZSIDÓ SZIMBÓLUMOK ÉS AZOK ELŐFORDULÁSA, ELTERJEDTSÉGE A MISKOLCI IZRAELITA TEMETŐKBEN**
- 14:45 – 15:00**   **LEZÓ NÓRA – A HELYSZÍNI SZEMLE – FOGALMA, CÉLJA, FELADATAI**
- 15:00 – 15:15**   **TELEPÓCZKI LILI - ÉRZELMEK ÁBRÁZOLÁSA A MEGSZABADÍTOTT JERUZSÁLEMBEN**

MÁSODIK SZEKCIÓ – NAPPALI

SZEKCIÓ ELNÖK: KOVÁCS KRISTÓF ÁKOS

- 12:40 – 12:55**   **MOLNÁR MÁTÉ** – A SZEPSZIS DIAGNÓZISÁNAK ÉS ANTIBIOTIKUS TERÁPIÁJÁNAK VIZSGÁLATA A SÜRGŐSSÉGI KLINIKÁN
- 12:55 – 13:10**   **NAGY LILLA ZSÓFIA** – EGYENLŐTLENSÉGEK AZ EGÉSZSÉGBEN: AZ ELHÍZÁS ÉS TÁRSADALMI KÜLÖNBSEGEK HATÁSA A NŐI DAGANATOK GLOBÁLIS BETEGSÉGTERHÉRE ÉS A MEGELŐZÉS KIHÍVÁSAI
- 13:10 – 13:25**   **BRUTÓCZKI TÜNDE GABRIELLA** – VERSENYT FUTVA AZ IDŐVEL – A STROKE ELŐFORDULÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK MAGYARORSZÁGON
- 13:25 – 13:40**   **KOVÁCS KRISTÓF ÁKOS** – „HARAPÓS” ÖLŐSEJTEK: ÚJ LEHETŐSÉGEK ANTITEST-TERÁPIÁRA NEM REAGÁLÓ SZOLID TUMOROK KEZELÉSÉRE
- 13:40 – 13:55**   **KISS BALÁZS** – BIZTONSÁG A POHARUNKBAN
- 13:55 – 14:10**   **BARTA BOGLÁRKA** – A HASNYÁLMIRIGYRÁK ELŐFORDULÁSÁNAK TENDENCIÁJA MAGYARORSZÁGON 2000-2019: NEMI, ÉLETKORI ÉS REGIONÁLIS ELOSZLÁS ALAPJÁN
- 14:10**   **ZÁRSZÓ**

A hallgatói szekció előadói 15 percen mutathatják be kutatásaikat, melyet rövid vita követ. Megkérjük az előadókat, hogy a szünetekben legyenek szívesek a rendezőknek átadni adathordozóikat, melyek az előadók nevével lementett előadást tartalmazzák. Kérjük a pontos időkeret betartását.

Kelt: Debrecen, 2025. április 24.

Üdvözlettel,
A Szervező Bizottság

**A HASNYÁLMIRIGYRÁK ELŐFORDULÁSÁNAK TENDENCIÁJA
MAGYARORSZÁGON 2000-2019:
NEMI, ÉLETKORI ÉS REGIONÁLIS ELOSZLÁS ALAPJÁN**

Barta Boglárka

Debreceni Egyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségügyi Informatikai Tanszék
bartaboglarka58@gmail.com

A hasnyálmirigy daganat a 10 leggyakoribb daganattípus között van, illetve a 4. legnagyobb mortalitással rendelkező daganattípus Magyarországon mindkét nem esetén. A kutatás célja a hasnyálmirigy daganat incidenciájának elemzése a Nemzeti Rákregiszter-, és a Központi Statisztikai Hivatal adatainak segítségével, kor-, nem- és földrajzi eloszlás alapján. A Nemzeti Rákregiszter validált, publikusan elérhető adatainak felhasználásával elemeztük a hasnyálmirigy daganat incidenciáját 2000 és 2019 közötti időszakokra vonatkozóan, amely adatok megyei szinten vannak bontva. A Központi Statisztikai hivatal népességi adatainak felhasználásával pedig kor-, nem-, és földrajzi eloszlásra korrigált, direkt standardizált arányokat számítottunk. A férfiak és a nők incidenciája összesen 48649, amelyből a nőké 23667, a férfiaké pedig 24982. Mind a két nem esetében a 65-69 éves korosztályban éri el a maximumát. A betegség incidenciájának időbeni eloszlásánál láthatjuk, hogy 2008-ban, 20013-ban és 2016-ban volt egy nagyobb emelkedés, azonban összességében elmondható, hogy folyamatosan, enyhén növekszik. Az 1000 személy évre eső korra-, nemre-, és földrajzi eloszlásra standardizált incidenciára követi az előzőekben leírtakat. A korra standardizált, nemre-, és földrajzi eloszlásra korrigált incidenciára aránynál a 65 év feletti korosztály évenként váltakozva hat-nyolcszorosa a 65 év alatti korosztálynak és a fentebb leírt általános növekedéshez is az idősebb korcsoport járult hozzá. A korra-, és földrajzi eloszlásra korrigált nemre standardizált arányt tekintve a nemek között nem volt szignifikáns különbség a vizsgált időszakban. Ugyanez elmondható a földrajzi eloszlásra standardizált, korra és nemre korrigált incidenciára arányt tekintve is az Euro-régiók és a vármegyék tekintetében. Közép Magyarország ezen arányai különböztek szignifikánsan Nyugat és Kelet Magyarországtól a következő években: 2004, 2012 és 2016. Következtetés: Az eredmények segíthetik egy esetleges szűrővizsgálat kifejlesztését a kiszűrt rizikócsoportokban.

**A 245/2024 KORMÁNYRENDELET ÁLTAL KORLÁTOZOTT MOBILHASZNÁLAT
HATÁSA A DIÁKOK GRAMMATIKAI FEJLETTSÉGÉNEK ALAKULÁSÁRA AZ
ÁLTALÁNOS ISKOLA UTOLSÓ KÉT ÉVÉBEN**

Barta Mária Viola

Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógynevelési Kar, Gyógynevelési Intézet
bartamviola@gmail.com

A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS) 2024 augusztusában közreadott kiadványában az UNESCO és az ENSZ 2023-as jelentésére hivatkozik, miszerint az okoseszközök túlzott használata bizonyítottan kedvezőtlen hatással van a tanulmányi eredményekre, csökkenti a koncentrációs képességet, negatívan befolyásolja a gyermekek érzelmi egyensúlyát is, a jelentés emiatt azt javasolja, hogy a világ összes iskolájában korlátozzák az okostelefonok használatát. A KINCS kiadványa hazai és nemzetközi

kutatásokról számol be és támasztja velük alá, hogy miért csatlakozott ehhez a törekvéshez 2024 szeptemberétől Magyarország, több európai országhoz hasonlóan.

A dolgozatom központi témája egy hosszabb távú kutatás egy hetedikes osztályban arról, hogy a mobiltelefonok korlátozott használata (245/2024. VIII.8. kormányrendelet a telekommunikációs eszközök korlátozott használatáról) milyen hatással lesz grammatikai fejlettségükre az elkövetkezendő másfél évben.

A kutatás célja a rendelet helyességének bizonyítása és annak hangsúlyozása, hogy jobb mértéktartónak, óvatosnak lenni a képernyő előtt töltött időt illetően, mert a túlzott virtuális lét elszegényíti a személyes kommunikációt, nyelvi kifejezőkészséget. Hipotézisem szerint a tanulók grammatikai és kifejezőkészsége javulni fog, szókincsük színesebbé válik.

A logopédia szakon folytatott tanulmányaim alatt megismert tesztek közül azokat használom, amelyek felméri a tanulók aktív és passzív szókincsét, verbális memóriáját, receptív és expresszív grammatikai szintjét. A módszertan a GMP diagnosztika szövegértés tesztjén, a Meixner-féle szókincspróbán, a közlésegyeségek fejlettségi szintjét felmérő KFM módszeren, a nyelvtani megértés fejlettségét vizsgáló TROG-H teszten, Racsmány álszóismétlési tesztjén, és a verbális lexikon aktiválásának felmérésén alapszik.

A kutatás során húsz hetedikes tanulóval készül felmérés három alkalommal, először 2024 őszén, a korlátozás kezdetén, aztán 2024/25-ös tanév végén, majd végül 2025/26-os tanév első félévében, mikorra feltételezhetően már történik mérhető változás.

A kutatás jelen állapotában az első mérési szakaszból való eredményekről lehet beszámolni, mely a hipotézis kiindulópontja, a két további mérést ehhez lehet majd viszonyítani. Konklúziót majd csak ezt követően lehet levonni. A tanulók kiinduló grammatikai állapota a sztenderd tesztek alapján viszonylag egyenletes szinten van, a várakozásokhoz képest egy-két meglepő kiugrással, pozitív és negatív irányba.

MEGFÉKEZNI A LÁTHATATLANT, AVAGY A TERRORIZMUS ELHÁRÍTÁSÁNAK BÜNTETŐJOGI ESZKÖZEI

Bereczki Dorina

Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Büntetőjogi és Kriminológiai Tanszék
dorina121212@gmail.com

Azt gondolnánk, hogy életünket teljes egészében mi irányítjuk, hiszen mi döntünk arról, mikor kelünk fel és fekszünk le, sportolunk vagy gyógyszereket szedünk, hogy tovább éljünk, tanulunk és dolgozunk, hogy jól éljünk. Azonban életünket külső körülmények is befolyásolják, olyan körülmények és veszélyhelyzetek, amiken valószínűleg soha el sem gondolkoznánk. Ön szerint 1931. szeptember 13-án a biatorbágyi viaduktnál lévő emberek vagy 2001. szeptember 11-én az a több száz ember tisztában volt azzal, hogy az a nap volt az utolsó az életükben? Biztos vagyok benne, hogy nem. Mindennapjainkat, ha jobban átgondoljuk, számos veszély fenyegeti, melyekből talán a legveszélyesebb a terroristák általi terrorcselekmények elkövetése. Veszélyük nem csupán abból fakad, hogy a merényletek brutálisak és több ember halálát követelik, hanem abból is, hogy az elkövetők szinte láthatatlanok, ezáltal nem lehet ezen cselekményekre felkészülni, tetten érni, megelőzni. Egy vasárnapi focimeccs egy nagy stadionban, iskolai látogatás a Parlamentben, vásárlás az Aréna Plázában, mind-mind olyan dolgok, amelyek a mindennapjainkat képezik, ezáltal teljesen biztonságosnak tűnnek, azonban könnyen tragédiába fulladhatnak ezek a kellemesen eltöltött pillanatok. Kutatásommal szeretném bemutatni magát a terrorcselekményt és a hozzá fűződő egyéb bűncselekményeket, szabályozásukat tagállami, illetve nemzetközi szinten, illetve azokat a szerveket, akik megpróbálják felvenni a kesztyűt a merénylőkkel szemben. Tanulmányom felépítését

rendhagyó módon az egész világot megrengető 9/11-es merényletek bemutatásával szeretném kezdeni, felvezetve ezzel a téma komolyságát és fontosságát. Ezután szükségesnek tartom a történeti előzmények bemutatását, a terrorizmus fogalmának és az ehhez kapcsolódó problémakör ismertetését. Bemutatásra kerül továbbá a terrorista szervezetek felépítése, az öngyilkos és magányos merénylők problémája, a nők szerepének jelentősége és a vallás szerepe, mint befolyásoló és motiváló erő. Dolgozatom legfontosabb része a terrorizmus elleni küzdelem megjelenése hazai, illetve nemzetközi viszonylatokban, különös figyelmet fordítva a hazánkban jelen lévő Terrorelhárítási Központra.

Tanulmányom elkészítéséhez szükségesnek éreztem, hogy beszéljek egy olyan emberrel, aki részese volt a terrorelhárítás mindennapjainak, aki látta és átérezte azokat a körülményeket, amelyekről mi csak a könyvekben olvashatunk. A vele készített interjúm több szemszögből is megvilágította a terrorcselekményekről alkotott képeimet és gondolataimat, továbbá olyan információk birtokába jutottam, melyeket semmilyen írott forrásban nem találhattam volna meg.

SELMECBÁNYAI DIÁKHAGYOMÁNYOK HATÁSA A KÖZÉPISKOLAI DIÁKÉLET SZOKÁSAIRA A 20. SZÁZADTÓL NAPJAINKIG

Birkés László

Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történelmi Intézet
birkeslac@gmail.com

A kutatásom célja, hogy a Selmecebányáról eredő diákhagyományok történeti eredetét és azok jelenkori iskolai hagyományokra gyakorolt hatását feltárjam. A selmeci eredetű tradíciók — mint a beavatás, a közösségi szimbólumok vagy az ünnepi búcsúztatás — a 20. század során számos hazai középiskolában is megjelentek, de ezen párhuzamok tudományos feltérképezése mindeddig részben hiányos maradt.

Hipotézisem szerint a mai középiskolai hagyományok egy része — különösen az elsősök beavatása. A végzősök szalagtűző ünnepe, a fáklyás ballagás, a szerenád és a ballagás során énekelt búcsúnóták — közvetetten vagy közvetlenül selmeci eredetű hagyományok átvételéből és adaptálásából származik. A kutatás célja e folyamat történeti nyomon követése és a hasonlóságok, átvételek tudományos alátámasztása.

A vizsgálat három fő módszertani pillérre épül. Először is, történeti forráskutatást végzek a Selmecebányán kialakult hagyományrendszer jellemzőiről, különös figyelmet fordítva a beavatási szokásokra, a végzősök búcsúztatásának formáira és a közösségi rítusokra. Másodszor, empirikus kutatás keretében életútinterjúkat készítettem öregebb generáció képviselőivel, akik középiskolai és egyetemi hagyományok megélőiként értékes visszatekintést adtak a változások és folytonosságok elemzéséhez. Harmadrészt, középiskolai tablóképek, szalagavatók, ballagási meghívók, énekgyűjtemények és egyéb vizuális, illetve írásos források segítségével végzem az összehasonlító elemzést, különös tekintettel arra, hogyan váltak a selmeci hagyományok a középiskolai kultúra részévé.

A kutatás célja, hogy a diákhagyományokat ne pusztán folklorisztikus érdekességként kezeljük, hanem mint identitáshordozó, történetileg beágyazott kulturális formákat vizsgáljuk, melyek a mai napig befolyásolják a közösségi élmény szerveződését a magyar oktatási rendszerben. A kutatás eredményei hozzájárulhatnak a hagyományok mélyebb megértéséhez, valamint ahhoz is, hogy az iskolai közösségek tudatosabban ápolják és értelmezzék ezeket az örökségeket.

VERSENYT FUTVA AZ IDŐVEL – A STROKE ELŐFORDULÁSÁT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK MAGYARORSZÁGON

Brutóczki Tünde Gabriella

Debreceni Egyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségügyi Informatikai Tanszék
tucsi876@gmail.com

A stroke napjaink egyik legjelentősebb népegészségügyi kihívása, amely súlyosan befolyásolja az érintettek életminőségét, és gyakran vezet tartós rokkantsághoz vagy halálhoz. Az esetek számának növekedésében szerepet játszik a népesség öregedése, valamint a civilizációs kockázati tényezők, például a hipertónia, elhízás és a mozgásszegény életmód elterjedése.

Kutatásunk célja 2009 és 2019 között demográfiai, társadalmi-gazdasági, életmódbeli és társbetegségekkel összefüggő determinánsok feltárása. Az elvégzett keresztmetszeti vizsgálat Európai Lakossági Egészségfelmérés 2009, 2014 és 2019-es adataira épül, amely a lakosságra nézve reprezentatív mintát képez. Kutatás során az összefüggések vizsgálatára Súlyozott Pearson féle Khí-négyzet próbát és Súlyozott többszörös logisztikus regressziót alkalmaztunk STATA szoftver segítségével.

Az eredményeink alapján a stroke leggyakrabban a 65 év feletti korosztályt érinti (EH=0,66; 95% MT [0,51-0,85]). A krónikus betegségek közül a hipertónia bizonyult kockázati tényezőnek (1,65 [1,27-2,14]).

A stroke megelőzése érdekében fontos a rizikófaktorok korai felismerése és kezelése különösen az idősebb korosztály körében. Az egészséges életmód támogatása, mint a megfelelő táplálkozás, rendszeres mozgás csökkentheti a stroke kialakulásának esélyét. Javasolt a rendszeres vérnyomás ellenőrzés, valamint a lakosság tájékoztatása a prevenció jelentőségéről.

DRÁMAPEDAGÓGIA AZ IDEGENNYELV-OKTATÁSBAN ÉS ENNEK HATÁSAI AZ IDEGENNYELVI SZORONGÁSRA (FLA)

Csatári Fanni

Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Germanisztikai Intézet
csatari.fanni14@gmail.com

Az idegen nyelvek tanulása Magyarországon a magyar nyelv sajátosságai miatt különleges kihívást jelent. Az iskolai negatív tapasztalatok idegen nyelvi szorongást (FLA) válthatnak ki, ami visszatartja a diákot a tanulástól. A kutatásom célja új utak felfedezése, melyek által csökkenthető az idegen nyelvi szorongás. Az egyik ilyen alternatív pedagógiai módszer a drámapedagógia. A prezentációm röviden bemutatja az FLA fogalmait, típusait, okait és hatásait. Az FLA kezelése javíthatja a tanulási tapasztalatokat és eredményeket, és fejlesztheti a tanulók kommunikációs készségét. Ezt követően ismerteti a drámapedagógia rövid fogalmát és történetét, valamint gyakorlati példákat hoz. A prezentációmban szeretném bemutatni, hogy a drámapedagógia nem "csak játék", hiszen számos területen és minden nyelvi szinten felhasználható; ezeket általam kipróbált óratervekkel szeretném szemléltetni.

BIZTONSÁG A POHARUNKBAN

Kiss Balázs

Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar,
Társadalomtudományi Koordinációs Kutatóközpont
kiss.balazs.nk@mailbox.unideb.hu

Az ivóvíz és élelmiszerek biztonságos fogyasztása alapvető fontosságú az egészségünk megóvása szempontjából. Az élelmiszer- és vízbiztonság meghatározó szerepet tölt be a népegészségügyben, ahol kiemelt jelentőségű az egészséges táplálkozás és a tiszta ivóvíz elérhetősége. Utazások alkalmával kulcsfontosságú a helyi élelmiszer- és ivóvízforrások biztonságosságának ismerete, hogy elkerüljük a fertőzéseket, betegségeket és megőrizzük az egészségünket.

Kutatásunk célja, hogy gyakorlati javaslatokat dolgozzunk ki az élelmiszer- és vízbiztonsági intézkedések megerősítésére, valamint azonosítsuk a legfőbb kockázati tényezőket és azok hatásait – különösen az utazási szokásokhoz igazodva. Ezen túlmenően célunk felhívni a figyelmet a biztonságos élelmiszer- és ivóvízfogyasztás fontosságára az egészség megőrzése érdekében.

A 2022-es The Global Food Security Index (GFSI), amelyet az Economist Impact készített a Corteva Agriscience támogatásával, átfogó elemzést nyújtott 113 ország élelmiszer-ellátottságáról és -biztonságáról. Az élelmiszerbiztonsági (food safety) kategória részletes vizsgálata alapján megpróbáltuk meghatározni a legnagyobb kockázatot jelentő kórokozókat és a veszélyeztetett területeket, figyelembe véve a tendenciaváltozásokat.

A vizsgálatunk szerint, ahol az ivóvíz mennyiségén nagyobb, ott az élelmiszerbiztonság szintje is jelentősen javul. Európa és Észak-Amerika teljesített a legjobban élelmiszerbiztonság terén, megelőzve az ázsiai és afrikai országokat.

A tiszta ivóvíz és a biztonságos táplálkozás nemcsak a fertőző betegségek megelőzésében és az alutápláltság kezelésében játszik meghatározó szerepet, hanem hozzájárul az általános egészségi állapot javításához is. Különösen utazás közben elengedhetetlen ezeknek az ismereteknek az alkalmazása a kockázatok elkerülése és a jó közérzet fenntartása érdekében. Az eredmények gyakorlati javaslatokat kínálnak a biztonságos élelmiszer- és ivóvízellátás elősegítésére, ezáltal támogatva a globális népegészségügyi helyzet javítását.

„HARAPÓS” ÖLŐSEJTEK: ÚJ LEHETŐSÉGEK ANTITEST-TERÁPIÁRA NEM REAGÁLÓ SZOLID TUMOROK KEZELÉSÉRE

Kovács Kristóf Ákos

Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Biofizikai és Sejtbiológiai Intézet
kovacskristofakos@gmail.com

A rákkutatás területén az utóbbi évtizedekben rohamosan fejlődő immunterápiák a daganatos betegségek kezelésének új perspektíváját jelentik. Ezek a gyógymódok alkalmasak a hagyományos terápiák kiegészítésére, vagy akár célzott, immunológiai alapú kezelésekkel való helyettesítésére is. Utóbbi típus közé sorolhatók a kiméra antigén receptorral (CAR) felruházott T- és NK-sejtterápiák, amelyek lehetséges targetjei közé tartoznak a hematológiai malignitások. Ugyanakkor szolid tumorok kezelésében a daganat mikrokörnyezete és az extracelluláris mátrix csökkenti hatásosságukat. Az említett problémákat ún. bispecifikus T-sejt

irányító molekulák (BiTE) kifejlesztésével próbálták meg kiküszöbölni. A BiTE-ok képesek lehetnek effektíven célozni a CD44-expresszióval összefüggő rezisztens tumorokat.

Munkám során kétféle BiTE konstrukció hatékonyságát vizsgáltam T-sejtes rendszeren. Ezt követően az ígéretesebb eredményt adó típust szekretáló NK sejteket állítottam elő. Végül ezeket a módosított természetes ölösejteket effektivitásuk igazolására CD44-pozitív tumorokon in vitro teszteltem. Az elvégzett kísérletek alapján megállapítható, hogy az NK sejtek természetes citotoxicitása és a BiTE által közvetített kettős antitumor hatás együttese egy újfajta terápiára ad lehetőséget.

A HELYSZÍNI SZEMLE – FOGALMA, CÉLJA, FELADATAI

Lezó Nóra

Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar
norcika4@gmail.com

A helyszíni szemléről bizonyára sokan hallottak már, ha máshonnan nem, a krimisorozatokból sokak számára ismerős lehet. A valóságban a kriminalisztika (nyomozástan) területén belül helyezhető el. Fényképezőgép, nagyító, csipesz, ujjlenyomatvételek – csak a filmekben használatosak vagy a valóságban is? Tökéletes bűntény nincs, szokták mondani, mert valamilyen nyom mindig marad. A helyszíni szemle az a bizonyítási eszköz, amelynek segítségével „meg lehet szólaltatni” a helyszínt. Az előadás célja, hogy betekintést adjon a helyszíni szemle meghatározásába, feladataiba, jellemzőibe és rámutasson a film és a valóság közti különbségekre.

A SZEPSZIS DIAGNÓZISÁNAK ÉS ANTIBIOTIKUS TERÁPIÁJÁNAK VIZSGÁLATA A SÜRGŐSSÉGI KLINIKÁN

Molnár Máté

Debreceni Egyetem, Gyógyszerésztudományi Kar, Gyógyszerhatástani Tanszék
m.mate2413@gmail.com

A szepszis a szervezet túlzott válaszreakciója egy fertőzéssel szemben és a szervek károsodása révén gyors halálhoz vezethet. Tünetei nem specifikusak, megnehezítve ezzel a diagnózis felállítását és kezelését.

Vizsgálatunkban elsődleges célunk volt megfigyelni, hogy a szepszissel diagnosztizált betegek megfelelnek-e a szepszis kritériumainak, valamint hogy megfigyelhetőek-e olyan kockázati tényezők, amelyek hatással vannak a klinikai kimenetelre. Másodlagos célunk volt megvizsgálni az időben megkezdett és irányelveknek megfelelő empirikus antibiotikus terápia, illetve a betegek szérum albuminszintjének a betegség kimenetelére gyakorolt hatását.

Ennek a 2023-as évre kiterjedő retrospektív megfigyelésnek az eredményei azt mutatták, hogy a vizsgálatban résztvevő 91 beteg 21,3%-a tévesen lett diagnosztizálva. A betegek 87%-a 60 évnél idősebb volt és jellemzően több társbetegséggel is küzdött. A betegek 57,3%-ánál indítottak csak antibiotikumot az SK-n, melynek 41,8%-a volt irányelv adherens. A betegek szérum albuminszintje jellemzően a fiziológiás tartomány alatt volt, ugyanakkor a 30 napot túlélők körében a mért albuminszint szignifikánsan magasabb volt (medián 30g/L vs 26g/L, $p < 0,05$).

Ezek alapján arra következtettünk, hogy bár a szepszis diagnózis felállítása sokszor kihívást jelent a szakemberek számára, a korai és irányelv adherens empirikus antibiotikum terápia, valamint a magasabb albumin szérumszint jelentősen javíthatja annak kimenetelét.

**EGYENLŐTLENSÉGEK AZ EGÉSZSÉGBEN:
AZ ELHÍZÁS ÉS TÁRSADALMI KÜLÖNBΣÉGEK HATÁSA A NŐI DAGANATOK
GLOBÁLIS BETEGSÉGTERHÉRE ÉS A MEGELŐZÉS KIHÍVÁSAI**

Nagy Lilla Zsófia

Debreceni Egyetem, Egészségtudományi Kar, Integratív Egészségtudományi Tanszék
nagylilla21@gmail.com

Az emlődaganat a nők körében a leggyakoribb daganattípus, az évente diagnosztizált új esetek mintegy 24%-a, szemben a petefészekrákkal (3,4%) ami túlélési esélyeket rontva sokszor későbbi stádiumban kerül felismerésre – alátámasztja ezt egy 2018-as adat- ebben az évben 290.000 nőt diagnosztizáltak és ebből 184.000 fő halt meg petefészek daganatban. Az elhízás e két daganat kockázatát növelheti. A kutatás célja magas testtömegindexhez (BMI) köthető emlő- és petefészek-daganatok vizsgálata, az SDI (országok fejlettségi mutatója), a DALY és a halálozás globális trendjei közötti kapcsolatra koncentrálna 1990 és 2019 között.

Az emlő- és petefészek-daganatok életkorra standardizált DALY- és halálozási rátáit a GBD 2019 adatbázisból nyertük, és az SDI-értékeket fuzzy matching eljárással kapcsoltuk össze. Kruskal-Wallis és Dunn-féle tesztekkel vizsgáltuk az SDI-kategóriák közötti eltéréseket, a lineáris regresszióval értékeltük az SDI és a kimenetek közötti összefüggést (illeszkedés: R^2).

Eredményeink alapján megállapítható, hogy az emlő- és petefészekrák globális betegségterhének csökkentése prevencióközpontú és egyenlő hozzáférést biztosító megközelítést igényel, az SDI kategóriák minden szintjén. A legköltséghatékonyabb megoldás az említett betegségekre és életmódbeli tényezőkre a megelőzés.

**GYERMEKKORI ÁRTALMAS ÉLMÉNYEK
PSZICHOSZOMATIKUS ÉS EGÉSZSÉGGÁROSÍTÓ HATÁSA**

Papp Kitti

Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Pszichológiai Intézet
pappkitti03@gmail.com

A gyermekkori ártalmas élmények (Adverse Childhood Experiences – ACE) hosszú távú hatásai a pszichoszomatikus tünetek és az egészségkárosító magatartásformák kialakulásában világszerte egyre nagyobb kutatási figyelmet kapnak. A jelen tanulmány célja annak vizsgálata volt, hogy a korai életkorban megélt negatív tapasztalatok (pl. bántalmazás, elhanyagolás, családi diszfunkciók) miként befolyásolják a fiatal felnőttek (18–30 év) testi tüneteit és káros egészségmagatartásait (pl. dohányzás, alkoholfogyasztás, pszichoaktív szerhasználat), továbbá hogyan kapcsolódnak az alapvető pszichológiai szükségletek kielégítettségéhez.

A keresztmetszeti vizsgálat során 284 fő töltötte ki az online kérdőívet, amely öt mérőeszközt tartalmazott, köztük az alapvető pszichológiai szükségletek kielégítettségét (BPNSFS, 2015), az egészségmagatartásokat (HBSC, 2009), szomatikus tüneteket (PHQ-15, 2002), a gyermekkori ártalmas élményeket (ACE, 2010), és a mentális jóllétet (MET, 2018)

mérő kérdőíveket. A minta nemi megoszlása 73,9% nő és 26,1% férfi volt. Az adatgyűjtés kényelmi mintavétellel történt, online felületen, és hólabda módszerrel toboroztunk vizsgálati személyeket. A minta átlagéletkora 21,8 év volt, szórása 2,98. A statisztikai elemzések során korrelációs vizsgálatokat végeztünk.

Az eredmények alapján szignifikáns pozitív összefüggést találtunk az ártalmas gyermekkori élmények száma és a pszichoszomatikus tünetek (pl. fejfájás, alvászavar, gyomorfájdalom) gyakorisága között. Továbbá azok a fiatal felnőttek, akik több negatív gyermekkori élményt éltek át, gyakrabban folytattak egészségkárosító magatartásokat, különösen dohányzást és alkoholfogyasztást. A pszichológiai szükségletek (autonómia, kompetencia, kapcsolódás) alacsony kielégítettsége szintén szignifikáns összefüggést mutatott a káros magatartásformák előfordulásával.

Eredményeink megerősítik a nemzetközi és hazai szakirodalomban megfogalmazottakat: az ACE-hatások egyénfüggőek, és jelentős rizikót jelentenek a fiatal felnőttkori mentális és fizikai egészség szempontjából. A kutatás kiemeli a korai intervenció, a trauma-tudatos nevelés, valamint a pszichológiai szükségleteket támogató környezet jelentőségét a prevencióban és az egészségfejlesztésben.

ÉRZELMEK ÁBRÁZOLÁSA A *MEGSZABADÍTOTT JERUZSÁLEMBEN*

Telepóczi Lili

Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
lilitelepoczki@gmail.com

Előadásomban Torquato Tasso *Megszabadított Jeruzsálem (Gerusalemme liberata)* című keresztény hőseposzát elemzem, az érzelmtörténetet használva elméleti keretként. Ez a kutatási terület az érzelmi állapotok érzékelését, értelmezését és reprezentációját vizsgálja, amelyek a történelmi, társadalmi és kulturális kontextustól függenek. A jelen kutatás a Barbara H. Rosenwein által bevezetett „érzelmi közösségek” (*emotional communities*) fogalmán alapul, mellyel olyan csoportokat jelöl, amelyek tagjait közös értékrend és érzelmkifejezés jellemez.

A *Megszabadított Jeruzsálemben* Tasso a keresztény sereg ideális érzelmi közössége által kínál egy követendő példát a reneszánsz udvar érzelmi közösségének, ahol a mértékletességet és a szenvedélyek uralását alapvető fontosságúnak tartották a társadalmi és politikai érvényesüléshez, összhangban az uralkodó etikai normák és egyúttal a poszt-tridentini egyház elvárásaival. Az, hogy *Megszabadított Jeruzsálem* az isteni akarral összhangban lévő érzelmi állapotok keresztény virtusként szerepelnek, azzal magyarázható, hogy Tasso korában még nem létezik egy olyan külön tudomány, amely az érzelmeket tárgyalja és tanulmányozza, így az etika, a retorika, a fiziognómia és a teológia foglalkozik a témával. Tasso célja tehát nem csupán a történelmileg hű eposz írása, hanem a hősi eszmény, illetve ezen felül a keresztény értékrend közvetítése is, amelyhez szükségessé válik a történelmi tények helyenkénti megváltoztatása és érvénybe lép az érzelmelek fontossága, a *movere* (lélekmozgatás) retorikai céllal összhangban.

Előadásom fő célja tehát azoknak a kifejezéseknek a vizsgálata, amelyek az érzelmelekhez kapcsolódnak, valamint ezek kontextualizálása annak érdekében, hogy rávilágítsak, hogyan fonódnak össze Tasso gondolkodásában a szenvedélyek a hősi ideállal, a keresztény ideológiával és a reneszánsz érzelmi értékrenddel.

NŐI SZEREPEK A FILMKULTÚRÁBAN

Telepóczi Róza

Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Pszichológiai Intézet
rozatelepoczki@gmail.com

Előadásom témája a női szerepek megjelenítése a modern filmiparban, illetve azon kérdés vizsgálata, hogy a különböző ábrázolásmódok hogyan befolyásolják a nézők attitűdjét és meggyőződéseit. A filmpszichológiai kutatások gyakran vitatott témája a főszereplők ábrázolása, az elmúlt évtizedekben ezen kutatási témának speciális irányzata jelent meg a női főszereplők megjelenítésének a vizsgálatában.

A reális, vagy ideális női karakterek kérdését nem lehet egyszerűen a női filmszereplők csoportjára egyetlen egységként tekintve vizsgálni, hiszen ahhoz, hogy megértsük az üzenetet, amelyet képviselnek ahhoz részletesen kell vizsgálnunk a karakterek jellemvonásait és történeti szálát, nem csupán a szerepkört, amelyben megjelennek. Az elmúlt évtizedben filmipari fejlődés vehető észre a női szereplők megalkotásában, azonban még mindig a végletek a jellemzőek: vagy a gondoskodással és házassággal kapcsolatos dilemmák vagy a harcoss szerepébe ábrázolt női főszereplők a leggyakoribbak.

Kutatásomban egy tizenhét női filmszereplőt bemutató kérdőívvel és az Ambivalens Szexizmus Skála (Glide és Fiske, 1996) segítségével mértem fel, hogyan vélekednek a nézők a különböző karakterekről. A statisztikai elemzések során elért eredmények alapján egyértelművé vált: a különböző korosztályok közül nem csak a fiatalabbaknál figyelhető meg az igény a színes és reális női szereplőkre. Az egymástól karakterben és szerepben erősen eltérő nők ugyanúgy képesek voltak megragadni mindkét nem figyelmét.

A filmek erőteljes formáló hatásuk miatt elhanyagolhatatlan elemévé válnak a nemi egyenlőség társadalmi kérdésének, kiváltképp a fiatalabb korosztályok szociális fejlődésében, hiszen rájuk még közvetlenebb módon fejt ki hatását a média. A filmben közvetített értékek befolyásolni fogják attitűdjüket önmagukkal és a másik nemmel szemben, a modellkövetés folyamata pedig azt is alakíthatja, hogy az élet mely területein tartják magukat kompetensnek. Előadásomban azt is kiemelem, hogy a filmipar ezen formáló hatása hogyan válhat eszközzé a nemi sztereotípiák pozitív nemi értékekkel való helyettesítésére, inspiráló példákat állítva a fiatal generációk elé.

ZSIDÓ SZIMBÓLUMOK ÉS AZOK ELŐFORDULÁSA, ELTERJEDTSÉGE A MISKOLCI IZRAELITA TEMETŐKBEN

Vanyó Márk Miklós

Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történelmi Intézet
vanyo.mark0908@gmail.com

Előadásomban be fogok mutatni egyes zsidó szimbólumokat, majd ismertetem, melyek és milyen gyakorisággal találhatóak meg Miskolc izraelita temetőiben (avasi, hejőcsabai, Róna utcai). A téma azért fontos, mivel a miskolci izraelita temetőben megjelenő szimbólumokról egyedül Kunt Gergely tesz említést egy tanulmányában, ami csak a Róna utcai temetőről szól, viszont ott sincs számszerűsítve minden adat. Tehát jelenleg semmiféle adat vagy dokumentáció nem létezik a szimbólumokról. Azonban a sírkövek állapota az idő múlásával rohamosan és folyamatosan romlik, így a szimbólumok is eltűnnek róluk. Ezáltal olyan dolgok

vesznek el, melyek fontos információkkal szolgálhatnak a miskolci izraelita közösségekről. A temetőekben megjelenő szimbólumok felmérése, az adott sírjelek dokumentálása és az adatok összesítése, számszerűsítése mind az én munkám volt.

Kutatásomban az avasi temetőnél a mintavételes módszert használtam, azaz a temetőben kijelöltem több kisebb területet - melyekben valószínűsíthetőleg megtalálhatóak különféle szimbólumok-, azokat megvizsgáltam, és eredményeiket összesítettem. Természetesen így nem lehet teljesen pontos képet kapni, azonban egy általános konklúzió levonható. A hejőcsabai és a Róna utcai temetők esetében teljes feltárást végeztem, azaz az összes fellelhető sírjelet megvizsgáltam. Minden sírkőről, amin megjelent egy szimbólum, fényképet készítettem. Segítségemre volt a kutatásban Ráckövesi Péter - aki a miskolci Chevra Kadisha vezetője -, akivel interjút is készítettem, így az ő ismeretei segítettek abban, hogy a kutatás pontosabb lehessen.

JEGYZETEIM

A konferencia szervezője:

DEBRECENI SZENT LÁSZLÓ KATOLIKUS SZAKKOLLÉGIUM
4028 Debrecen, Simonyi út 38.
szentlaszlokollegium@gmail.com
delelkes.dnyem.hu/szent-laszlo-szakkollegium